

Jaarverslag 2007 Lectoraat

Ontwikkelen van Leren en Leraren in Competentiegericht Onderwijs

In de opleiding educatie en kennismanagement groene sector op Stoas Hogeschool, de groene tweedegraads lerarenopleiding, is elk van de 16 curriculumonderdelen gekoppeld aan het leren in de authentieke beroepscontext. Die context is voor een groene docent niet alleen het onderwijs, maar ook, en niet minder van belang, het groene bedrijfsleven. De afgestudeerde docenten gaan immers jonge mensen in VMBO en MBO opleiden voor een beroep in de groene sector of de periferie daarvan. Die arbeidsmarkt moet de toekomstige docent dan ook zeker kennen. Studenten in de opleiding leren en studeren vanaf hun eerste studiejaar zowel op de opleiding als in de school of het bedrijf.

In het groene onderwijs was het toch al wel gebruikelijk om al snel in de praktijk aan de slag te gaan, in het hoger agrarisch onderwijs, VMBO groen en MBO groen, evenals het feit dat je wel ervaring moest hebben in de sector om een bekwaam docent te worden. Maar het ontwikkelen van het competentiegerichte curriculum op de hogeschool heeft in grote mate bijgedragen aan een adequatere opzet van de studie en voorbereiding op het leraarschap. De basis voor dit curriculum is gelegd door beroepsprofielen voor VMBO, MBO en (groen)kennismanagement en de bijbehorende competenties te beschrijven. Om die goed te benoemen zijn vele docenten uit het groene onderwijs en kennismanagers uit het bedrijfsleven geïnterviewd.

Het ontwikkelen daarvan is in samenwerking met het lectoraat "ontwikkeling van leren en leraren in competentiegericht onderwijs" van Stoas Hogeschool en CAH Dronten gedaan. Het lectoraat heeft zich de afgelopen jaren gericht op het competentiegericht leren, didactiek opleiden en beoordelen. Bij de CAH Dronten loopt de invoering van competentiegericht onderwijs in de 1^e en 2de jaarsopleidingen met de grote inzet en flexibiliteit van docenten steeds gesmeerder. Ook bij de CAH speelt het authentiek leren, in de authentieke beroepspraktijk, een belangrijke rol. Studenten komen vanaf het eerste studiejaar op groene bedrijven, en waar basiskennis mist, kan deze op de schoolboerderij worden opgedaan.

Frank de Jong

Het Lectoraat

Het lectoraat wordt aangestuurd door lector dr. F.P.C.M. de Jong. Het lectoraat is een samenwerking van Stoas Hogeschool en CAH-Dronten in de verhouding 3,5:1,5 en behoort bij de brede onderwijsorganisatie AERES-groep. Het omvat een kenniskring waarin docenten op de onderwijspraktijk geïntereerd onderzoek uitvoeren. Meer diepgaand theoretisch onderzoek vindt plaats in promotieonderzoek. Ook worden projecten uitgevoerd ten behoeve van scholen of het gehele (groen) onderwijsveld (bijvoorbeeld projecten van de Groene Kennis Coöperatie). Deze projecten behelzen naast onderzoek, ook advisering, coaching, onderwijsontwikkeling en professionalisering. Een rode draad in het lectoraat vormt de thematiek van 'kenniscompetentie' en 'de docent als professional' in competentiegericht onderwijs.

Naast de kenniskring bestaat er ook een buitenkring waarin mensen uit de groene scholen, onderzoeksinstituten en universiteiten participeren. Soms vormt de buitenkring een referentiekader, klankbord voor advies betreffende het onderzoek en de andere keer is het een schakel met de buitenwereld voor disseminatie van verworven inzichten. De disseminatie van inzichten intern en extern wordt bevorderd door docenten die kenniskring verlaten daarin te faciliteren om optimale 'spinn off' te hebben en implementatie van inzichten te bewerkstelligen. Het lectoraat heeft een website www.kenniskring.eu waarop u alle activiteiten van het lectoraat kunt volgen en middels forums in gesprek kunt gaan met de docent-onderzoekers over hun projecten. Tevens kunt u uw mening kwijt in 'polls' over actuele onderwerpen.

De tijdbesteding over de lectoraatsactiviteiten zoals door SKO aangegeven is bij benadering als volgt:

onderwijs (o.a. geven van onderwijs, afstudeerbegeleiding studenten)	5	%
onderzoek (o.a. eigen onderzoek, begeleiden van promovendi)	40	%
overdracht kennis uit lectoraat t.b.v. professionalisering docenten en innovatie curriculum	20	%
overdracht kennis uit lectoraat t.b.v. innovatie in profit en non-profit sector	20	%
overig	15	%
Totaal	100	%

Kenniskring

De kenniskring vormt in de kern een activiteit van kennisontwikkeling. Tevens is het een ondersteuning voor de professionalisering van docent-onderzoekers en het docentteam in zijn geheel. De onderzoekprocessen (actie en procesgericht praktijkveranderd onderzoek) en de uit het onderzoek voortkomende inzichten vormen een bijdrage aan de continue optimalisering van het onderwijsleerproces en onderwijsorganisatie. In de kenniskring zijn momenteel 8 docent-onderzoekers, 1 dag per week, en één promovenda actief.

Stoas Hogeschool docent-onderzoekers

Dian van Limpt >>

Didactiek, CGO en Kenniscreatie

Wat: Is er sprake van een (Stoas Hogeschool) competentiegerichte didactiek? Inventarisatie van de didactisch praktijk. **Hoe:** Narratief, cultuur historisch activiteit onderzoek in combinatie met 'action learning' van

participerende docenten en studenten. **Opbrengst:** Het op gang brengen van collegiaal inhoudelijke gesprekken over didactiek breed in de organisatie en de ontwikkeling van een competentiegericht didactisch model.

Lia Spreeuwenberg >>

e-LEREN didactisering (blended leren)

Wat: Hoe kan e-leren een bijdrage leveren aan een krachtig competentiegericht leren? **Hoe:** Nog in uitwerking. **Opbrengst:** e-Leren didactisering: optimaliseren van het leren van studenten door hun 'privé- e-

tool' houding te benutten en ook niet te ingewikkeld voor docenten te maken.

Niek van Benthum >>

Studieloopbaan- en studentbegeleiding: POP's en reflectieve zelfsturing

Wat: Het optimaliseren van reflectiegesprekken, -verslagen en POP ten behoeve van persoonlijke en professionele ontwikkeling van studenten? **Hoe:** Vragenlijstonderzoek via HBO-monitor op basis waarvan een

andere aanpak van mentorgesprekken wordt onderzocht. **Opbrengst:** Verbeterde begeleiding van studenten in hun persoonlijke professionele ontwikkeling door en/of verbeterde instrumenten als POP en PAP of gerelateerde begeleidingsgesprekken. Ook wordt geparticipeerd in het studieloopbaan onderzoek van Frans Meijers (Haagse hogeschool) door afname van vragenlijsten bij Stoas Hogeschool-studenten.

Marieken van der Leun >>

Assessment van kennis

Wat: Hoe kan binnen de Stoas hogeschool assessments een meerwaarde zijn voor de competentie ontwikkeling (kenniscompetentie in het bijzonder) van studenten? **Hoe:** Literatuur, documenten studie naar het verloop van assessment? **Opbrengst:**

Aanvulling en/of verbetering van de huidige beoordelingsprocedure binnen de Stoas hogeschool. Notitie in het Onderwijsplatform van Stoas. Een assessmentmodel voor kwalificatie en ontwikkeling.

Marjo Frenk >>

Ontwikkeling Master of Learning for Green Educational Practice

Wat: Wat zijn de behoeften, verwachtingen, deelnamepotentie in het veld voor een Master Leren en innoveren voor het (groen) beroepsonderwijs? Welke kansen biedt ons internationale netwerk in deze?. **Hoe:** Interviews, Delfi-bijeenkomst, desktop-research.

Arie de Jong >>

Ontwikkeling Master of Learning for Green Educational Practice

Opbrengst: een uitgewerkte master curriculum NAVO-accreditatie ready.

Jantine van Beek

Promotie

Didactiek docent-leerling interactie & vmbo-leerling

Wat: Wat is een optimale docent-(vmbo)leerling interactie als krachtige ondersteuning in het leren? Hoe kun je een dergelijke interactie bij student lerarenopleiding aanleren?

Hoe: Video-analyses van docent-leerling interacties. **Opbrengst:**

Proefschrift en wetenschappelijk publicaties. Beter theoretisch inzicht in de optimale docent-leerling interacties. Adequate didactiek om dergelijke interacties aan te leren.

CAH-Dronten docent-onderzoekers

Natasja Spaargaren >>

Tools voor competentie gerichte onderwijsprogramma's

Wat: Wat is een adequate portfolio en intakeprocedure voor de intake van internationale studenten in CGO? **Hoe:** Desktop research interviews internationale partners. **Opbrengst:**

Intakeprocedure voor Internationale

studenten en portfolio criteria. Protocol begeleiding van internationale studenten. **Wat:** Is CHAT een beter implementatie en ontwikkeling methodiek voor de ontwikkeling van CGO? **Hoe:** Change Laboratory sessies met de groep Internationale docenten van de CAH. **Opbrengst:** Inzicht in de meerwaarde van CHAT-methodiek en Change laboratories in de context van CGO ontwikkeling. Een beter CGO-ontwikkelproces.

Matthijs Breel >>

Kwaliteit van studieloopbaanbegeleiding

Wat: De kwaliteit in kaart brengen en waar nodig verbeteren van competentie management en persoonlijke ontwikkeling traject (CMP) binnen CGO van de CAH. **Hoe:** Een vervolgstudie op vorig jaar met

uitbreiding van 1^e naar 2de jaars CGO-studenten. Enquête via HBO monitor onder studenten, mentoren en studieloopbaanbegeleiders. **Opbrengst:** Inzichten over de waardering, dilemma's en verbetermogelijkheden van CMP. Gedeeld in een notitie met CAH management en met de mentoren. Ook wordt geparticipeerd in het studieloopbaanonderzoek van Frans Meijers (Haagse hogeschool) door afname van vragenlijsten bij CAH-studenten.

Disseminatie: Onderzoek Oud kenniskringleden

Afgelopen jaar hebben een 4-tal kenniskringleden hun positie in de kenniskring opengesteld voor nieuwe docent-onderzoekers. De oud-leden hebben in het najaar 2007 tot februari 2008 1 dag per week besteed aan de afronding en disseminatie interne en extern van hun werk en inzichten. Op deze wijze verspreiden de inzichten zich vanuit de kenniskring als waterringen in en buiten de organisatie.

Geert Tijssen >>

Aan de slag met het competentiebouwwerk

Wat: Evaluatie van het competentiebouwwerk vanuit het perspectief van de studenten. **Hoe:** Interviews van studenten door studenten en een enquête via de HBO-monitor onder alle Stoas studenten. Onderzoek betrof diverse aspecten van

Adriënne Frijters >>

De rol van vakkennis in CGO

het bouwwerk. **Opbrengst:** Presentaties op de Internationale PBPR-conferentie te Leuven (2006), HBO-jaarcongres 2008, Stoas studiedagen 2007-2008. Interne deelnotities per onderzoeksonderwerp (in druk). **Wat:** Evaluatie van de rol van kennis in het competentiegericht onderwijs. **Hoe:** Onderdeel van het vorige onderzoek. **Opbrengsten:** idem.

Hennie van Heijst >>

Competenties Docenten in CGO

Wat: Welke competenties worden van docenten gevraagd in competentiegericht onderwijs. **Hoe:** In combinatie met afstudeeronderzoek van een Stoas-student interviews met docenten in het groene (V)MBO. **Opbrengst:** Presentaties op de Internationale

PBPR-conferentie 2007 te Maastricht, Stoas studiedag voorjaar 2008 en de ORD-2008 te Eindhoven. Publicatie in het vakblad groenonderwijs en AERES bulletin. KIGO-2008 voorstel. Samenwerking met Marjan van der Well (WUR).

Bert Reijnen >>

De rol van flankerend onderwijs in cgo

Wat: Implementatie van idee gecentreerd onderwijs (kenniscreatie en het gebruik van Knowledge Forum) als didactisch alternatief voor de verbinding tussen flankerend onderwijs (FLO) en het leren op de werkplek.

Hoe: Samen met Dian van Limpt, Lia

Spreeuwenberg, Annemarie Heijts, en Community of practice van docenten Annet Schepers, Annet, Marjan van Leeuwen, Maaïke Vonk, Peter Boshuizen, Jeroen Lek (AOC-oost opleider opleidingsschool) toepassen van idee gecentreerd onderwijs en ontwikkelen van een werkbaar didactiek. **Opbrengsten:** Diverse voordrachten intern; Paperpresentaties op de International Summerinstitute Knowledge building Toronto, Canada 2006, 2007, International PBPR conference Maastricht 2007, ORD Eindhoven 2008, Hoogleraren en lectorenoverleg Beroepsonderwijs, Utrecht 2008.

Projecten

Binnen het Lectoraat worden ook projecten uitgevoerd voor het groene onderwijs, of in opdracht van de directies. De projecten staan onder directe aansturing van de lector of worden door hem uitgevoerd.

Klaas Eeuwema >>

Kennismanager

Wat: Wat zijn de sterktes en zwaktes in de professionalisering van kennismanagers (uitstroom bedrijfsleven) in het Stoas curriculum?

Hoe: Literatuur, CHAT-velde sessie met het bedrijfsleven, interviews alumni.

Opbrengst: Up to date inzicht in het beroepsprofiel en positie van Stoas alumni werkzaam buiten het onderwijs, competenties, beroepsituaties, sterktes en zwaktes in het Stoas curriculum in relatie tot Kennismanagers. Onderzoek- en advies rapport.

Mark Schut >>

De kennismanager

Arjen Nawijn >>

Wim van der Zwan (extern)
De lerarenopleiding als kennisknooppunt

Wat: Collegiale ondersteuning en kennisontwikkeling ten aanzien van het realiseren van innovaties in het groene (v)mbo onderwijs. **Hoe:** Community of practice van locatiedirecteuren, Collegiale intervisie, CHAT- action

learning. **Opbrengst:** Collegiale intervisie; kennis over de problematiek van locatiedirecteuren en innovaties in hun school.

Frank de Jong

Wat: Voorzitter,/projectleider GKC-project Ruggengraat. Eén taal voor competenties ter ondersteuning van doorlopend leren. **Hoe:** Aansturing van projectgroep, werkveldgroepen die de taal ontwikkelen op basis van de SHL competenties, per schakel vmo-mb0, mbo-hbo, hbo-wo. Lia: lid van de projectgroep en trekker van de schakelgroep HBO-MBO. **Opbrengst:** het product **4C your way** bestaande uit een waarderingsonderlegger waarin 11 groeiaspecten in relatie tot 4

contextfactoren zijn uitgewerkt naar 11 leerwegen/uitstroomniveau's. Voor elke van de 11 leerwegen uitgewerkte 25 shl-competentie-beschrijvingen en kritische groeiaspecten per competentie. Veldsessie juni 2006 en 2007. Introductie workshopconferentie **4C your way** maart 2008. Slotconferentie 11 juni 2008

Lia Spreeuwenberg

Frank de Jong
Niek van Benthum
Annet Buijze

Wat: Organisatie Landelijke Dag Studievaardigheden 30 mei 2007, Stoas Hogeschool den Bosch. **Hoe:** In samenwerking met Stoas Hogeschool, Landelijk Overleg Studievaardigheden, HAS den Bosch en CAH-Dronten.

Opbrengst: Een succesvolle conferentie 'Studievaardigheden en de nieuwe generatie', 4 keynote speakers (prof. Wim Veen, prof. Robert-Jan Simons, lector Frans Meijers, Stephen Downes (Canada)). 250 Bezoekers; Proceedings meer informatie: www.stoashogeschool.nl/lds2007/

Frank de Jong
Geert Sol

Wat: THRILL-project. De ondersteuning van hbo, mbo en vmbo docenten bij de didactische aanpak van het werken aan en leren middels authentieke opdrachten van Walibi en andere bedrijven. **Hoe:** CHAT-sessies

vmbo/mbo/hbo-docenten, visie-ontwikkeling, Community of practice coaching on the job. **Opbrengst:** Verbeterde didactisch aanpak, beter gemotiveerde vmbo/mbo/hbo studenten in het project, visie op leren en een didactische model gebaseerd op 'ideegecentreerd onderwijs' als schakel tussen kennis en praktijk. Samenwerking Ichthus, Landstede en Inholland en Lectoraat Stoas Hogeschool.

Frank de Jong

Wat: CAH RIGO-project Innovatie als Strategie. Beschikbaar krijgen van goede beschreven leerinterventies die bruikbaar zijn in het bedrijfsleven. **Hoe:** CAH-studenten die in samenwerking met Twijnstra Guddé Adviseurs en Managers oervormen in kaart

brachten. **Opbrengst:** Een zestal beschreven leerinterventies: Dialoog, Collegiaal consult, Appreciative Inquiry, Communities of Practice, de Ba's van Nonaka en Gaming & spelsimulatie.

Frank de Jong
Wieneke van der Heide
Roel Veen
Bert Reijnen

Wat: Ontwikkeling van de CAH training 'Leren Studeren' t.b.v. potentiële 'drop outs' met studievaardigheids-

deficiënties. **Hoe:** Ontwikkeling van inhoud. Afname Inventaris Leerstijlen alle 1^e jaars op basis waarvan persoonlijke diagnoses en adviezen zijn uitgeschreven voor mentoren en selectie van studenten voor de training. **Opbrengst:** Training en dictaat 'Leren Studeren'. Onderzoek en analyse van de 1^e jaarsleerstijlen en persoonlijk advies per student.

Overige activiteiten

Verder was en is het lectoraat betrokken bij:

- Stuurgroep CGO (CAH)
- STOAS Adviesraad Agrotechniek
- Stuurgroep Opleidingschool.
- Secretaris en plaatsvervangend voorzitter Divisie Leren & Instructie van de Vereniging Onderwijs research (VOR).
- Member of the Consulting Board of the journal 'Computers in Human Behavior'
- Member of the PBPR- international conference organisation committee (Practice Based & Practitioner Research) 2007, 2008. Onderdeel van EARLI (the European Research organisation on Learning and Instruction).
- Lid van het Hoogleraren- en lectorenoverleg beroepsoponderwijs.
- E-leren en de Opleidingschool. E-leren workshops in Media Plaza Utrecht april 2007 voor opleidingschool studenten, docenten en opleiders.
- Gastsprekerschap in online workshop over 'faciliteren van online communities' in de week van maandag 19 tot vrijdag 23 maart. (Marc Coenders & Etienne Wenger)
- Ichthus College Kampen Managementteam Advies en procesmeeting: Buitenschoolsleren: Doen, Leren en Verstand en werkplekleren.
- Professionaliseringbijeenkomst Kenniscreatie Doen, leren en Verstand voor Kringen van kennis Ton Kallenberg Lector Hogeschool Leiden Cluster Educatie (25 juni (den Haag)
- Team 2 Dronten Stoas Hogeschool Werkplekleren
- Reviews:
 - o Submissions IKIT Summer Institute Meeting
 - o Submissions PBPR-conferentie
 - o British Journal of Educational Psychology
 - o Computers in Human Behavior
- Georganiseerde sessies in het kader van overige professionalisering
 - o (January 8, 2007). 'Good start of the Year meeting' with Phillip Capper (Web Research, New Zealand). Ede, AERES groep, The Netherlands
 - Reijnen, B. (January 8, 2007). Part and function of supportive learning in competence based education. A research to improve supportive learning in competence based teacher-education. Presented at 'Good start of the Year meeting' with Phillip Capper (Web Research, New Zealand). Ede, AERES groep, The Netherlands.
 - Nawijn, A. (January 8, 2007). Green communities of practice of educational innovation. Presented at 'Good start of the Year meeting'

with Phillip Capper (Web Research, New Zealand). Ede, AERES groep, The Netherlands

- 8 maart 2007. Lunch Box Meeting CAH Knowledge Building (Bert Reijnen).
- 27 maart 2007. Frank de Jong, workshop 'hoe te werken met Knowledge Building Forum. (CAH Rigo project innovierend ondernemen).
- 31 mei 2007. Den Bosch e-leren brainstorming met in gesprek met Stephen Downes (Canada).
- 27 september 2007. Videoconferentiepresentatie. Startbijeenkomst project Schakelplaats.
- 29 oktober 2007. Den Bosch Bert Reijnen, presentatie Knowledge Building in den Bosch aan de Onderwijskundigen
- 5 november 2007. Frank de Jong Lunch-college voor CAH Studenten studievaardigheden: 'leerproces, geheugen en regulatie'.
- Diverse workshops in den lande betreffende het ruggengraatproject.

Publicaties

Heide, W., van der, Jong, F., de, Reijnen, B. & Veen, R. (2008). *Training 'Leren studeren'*. Dronten: CAH.

Heijst, H., van, & Wel, M., van der (2007). Necessary competencies of teachers in competence-based vocational education. *In: G. Nickmans & K. Jacobs (eds.); Learning and Instruction for the new generation. Second European Conference on Practice-based and Practitioner Research, book of abstracts pp. 90, Maastricht November 14-16.* Leuven: Univeristy of Leuven.

Jong, de F. (2007). Doen, leren en Kenniscreatie: Verstand en competentie. *Relatiekrant Stoas Hogeschool Nu, Voorjaar 2007.* Den Bosch: Stoas Hogeschool.

Jong, F. de (2007). Learning for competence in the knowledge society? Learning group 3 PBPR conference: *In: G. Nickmans & K. Jacobs (eds.); Learning and Instruction for the new generation. Second European Conference on Practice-based and Practitioner Research, book of abstracts pp. 90, Maastricht November 14-16.* Leuven: Univeristy of Leuven.

Jong, de, F.P.C.M., (2007). Doen, leren, kenniscreatie en de kennissamenleving: competentiegerichte kennisontwikkeling en professionalisering van docenten. In P. Wilhelm (ed.) *Jaarboek Kennissamenleving 2007.* pp. 97- 122

Jong, F.P.C.M. de, Benthum, N.M.M. van, & Buijze, A. (2007). *Studievaardigheden en de nieuwe generatie, 27^e Landelijke Dag Studievaardigheden.* Den Bosch, Stoas Hogeschool.

De Jong, F., Benthum, N. van, Reijnen, B., & Buijze, A. (2007). Studievaardigheden en de nieuwe generatie. Introductie op het congresstema. In: Jong, F.P.C.M. de, Benthum, N.M.M. van, & Buijze, A. (Eds). *Studievaardigheden en de nieuwe generatie, 27^e Landelijke Dag Studievaardigheden, pp 5-9.* Den Bosch, Stoas Hogeschool.

Jong, de. F. & Bosselaar, E. (september, 2007) Chatten: herontwerpen over grenzen. *Opleiding & Ontwikkeling, tijdschrift voor Human resource development.* thema nummer Innovatie. Den Haag: Reed Business Information.

Jong, F. & Reijnen, B. (2007). Doing, learning, and knowledge creation' practice in a teacher education course. *In: G. Nickmans & K. Jacobs (eds.); Learning and Instruction for*

the new generation. Second European Conference on Practice-based and Practitioner Research, book of abstracts pp. 90, Maastricht November 14-16. Leuven: Univeristy of Leuven.

Reijnen B., & Leeuwen, M, van, (2007). Mediatie in competentiegericht opleiden. In: Jong, F.P.C.M. de, Benthum, N.M.M. van, en Buijze, A. (Eds). *Studievaardigheden en de nieuwe generatie, 27e Landelijke Dag Studievaardigheden, pp. 38-41.* Den Bosch, Stoas Hogeschool

Letiche, H., Boeschoten, R., & Jong, F., de. (accepted, in print). Workplace Learning: Narrative and Professionalization. *Journal of Organizational Change Management.*

Nijman, J. (2007). Ruggengraat in wording. Eén taal als aanzet voor doorlopende leerlijn. *Vakblad Groen Onderwijs, 11 juli 2007, pp. 20-22.*

Slot-Lim, K.M.L. (2007). Studeren met een functiebeperking in het HBO-beleid en implementatie –studeren met een special need’. (2007). In: Jong, F.P.C.M. de, Benthum, N.M.M. van, en Buijze, A. (Eds). *Studievaardigheden en de nieuwe generatie, 27^e Landelijke Dag Studievaardigheden, pp. 98-100.* Den Bosch, Stoas Hogeschool.

Spaargaren, N. (2007). Gebruik van digitaal portfolio bij de intake procedure van internationale studenten. In: Jong, F.P.C.M. de, Benthum, N.M.M. van, en Buijze, A. (Eds). *Studievaardigheden en de nieuwe generatie, 27^e Landelijke Dag Studievaardigheden, pp 88.* Den Bosch, Stoas Hogeschool.

Spaargaren. N., & Wal, H. van der (2007). Protocol voor de begeleiding van internationale studenten. In: Jong, F.P.C.M. de, Benthum, N.M.M. van, en Buijze, A. (Eds). *Studievaardigheden en de nieuwe generatie, 27^e Landelijke Dag Studievaardigheden, pp 58.* Den Bosch, Stoas Hogeschool.

Verhoeven, C. & Laat, H. (2007). School Video Interactie Begeleiding (SVIB) in competentiegericht onderwijs. In: Jong, F.P.C.M. de, Benthum, N.M.M. van, en Buijze, A. (Eds). *Studievaardigheden en de nieuwe generatie, 27^e Landelijke Dag Studievaardigheden, pp. 66.* Den Bosch, Stoas Hogeschool

Voncken. M.E.W., & Jong, F. de (2007). Beter drie keer kijken dan vier keer vragen. Interview met Frank de Jong. *Max Grootte BVE Nieuwsbrief, 27, december, pp. 6-8.*
http://www.maxgootte.nl/files/204/nieuwsbrief_27.pdf

Netwerk

- VOR Divisie leren en Instructie
- VOR Divisie BBV
- FLOAT (Rob van Hattum) Onderwijskundig Adviesbureau
- GKC- Groene Lectoren
- Leergroep Educatie en competentiestudies.
- IVLOS/ Onderwijskunde Universiteit Utrecht
- Lectoren/hoglerarenkring beroepsonderwijs Overleg (Platform Beroepsonderwijs)
- Overleg Groene Lectoren
- IKIT Institute for Knowledge Innovation and technology (Toronto, Canada)
Knowldege building research and teacher community
- Practice Based en Practitioner Based research organising committee
- EARLI European Association for Learning and Instruction

- VOR Vereniging voor Onderwijs Research
- Tilburg school of extern en intern regulation of learning processes.
- Alumni University of Tilburg VAPT (Vereniging Afgestudeerde Psychologen Tilburg)